Akut de Pial ë guɔ̈p de NSW

Wëël de Gël ë Tuany ë kɔ̈m (Meningococcal ACWY)

Athöör nɔŋic wël ke amïdhiëëth

Akuma de Kɔc ke Australian ee wɛl kɔ̈k ke gël looi abac në Aguiɛɛr de Gël de Kɔc ke Baai (National Immunisation Program – NIP) yic.

Thiëc. Yeŋö ye cɔlë tuany ë kɔ̈m (Meningococcal)?

Tuany ë kɔ̈m (Meningococcal) ee tuaany wën cie lac yök ku ee tuany rilic apɛi. Yeen ee tuany adoŋyeth (meningitis) lac bɛ̈i (mɛn ye nyith, pïc de kɔ̈u, ku/ka bï rɔt thiäi në guɔ̈pic (sepsis).

Kïït ye tuany nyuɔɔth aalëu bïk mɛt thïn në:

- **atuɔ̈c/alëëth ye guɔ lac/dac tuɔ̈l**
- **aɣarnhom/akuemnhom**
- **riɛl/cïïk de yeth**
- **arɛɛm në yom thook**
- **akuɔ̈ɔ̈k thith-mathiäŋ ka tuet-tuet**
- **ye nuur ɣeer nyin lac/dac tiaam**
- **kɔ̈ɔ̈r de piɔu ku aŋɔ̈ɔ̈k**

Agut cï adet de 10 në buɔɔtic ke wuɔɔk ë tuany ë kɔ̈m (Meningococcal) alëu bï kɔc ya nɔ̈k, agut cï të cenë wëël pieth de yïlanyde gäm raan. Kɔc cï döŋ ëke pïr thïn ëtënë aalëu bïk ya döŋ ëke nɔŋ gup käjuëc dhal kek në thɛɛr bär yiic.

Thiëc. Ye tuany ë kɔ̈m (Meningococcal) thiäipiny/tɛkpiny wudë?

Tuany ë kɔ̈m (Meningococcal) aye thiäipiny/tɛkpiny në kɛm ke kɔc yiic tënë lääk ye bënbei në thokic ku në aliëkic. Këwhile ee të cenë raan thiääk ku bï tɔu në kaam bääric apɛi kenë raan nɔŋ guɔ̈p tuany wën ye tïŋ ke piɔl guɔ̈p. Kë ye nyuɔɔth de 'thiɔ̈k ku yök bääric' ee ba rëër paan tök ka ciëm de thok Käm ke Meningococcal acie röt ye lac tɛkpiny ku duɔ̈në rëër apɛi në guɔ̈p kɔ̈u.

Thiëc. Ye wëël de gël luui wudë?

Wɛl ke gël aye guɔ̈pdu kony bïk thɔ̈ɔ̈r kenë awuɔɔk de guɔ̈p. Na cï raan cï toom në wëël de gël rɔt tääu në ye ɣän ke awuɔɔk käkë yiic, ke gupken aalëu bï ya thɔ̈ɔ̈r apieth kenë tuany, mɛn bï tuany ya gël ago cië beer cil ka bï ya cɔk tɔu ke cïï yic beer riɛl apɛi.

Thiëc. Ye wäl de gël ë tuany ye kɔ̈m (Meningococcal ACWY) ŋiëc luui wudë?

Wäl töŋ de tuany ë kɔ̈m (Meningococcal ACWY) ee luui arëëtic tënë nyiɛɛi de nuɔɔr kaaŋuan (nuɔɔr de A, C, W ku Y). Yen acië raan ye gël tënë tuany ë nuɔɔr/cuäny de B.

Thiëc. Yeŋa lëu bï ya toom/wum në ye wëël de gël kënë?

Mïth ke thukul nɔŋ ruɔ̈ɔ̈n de 10 yic ëbën tɔ në thukuul ke thëkɔ̈ndärï ku/ka kɔc nɔŋ run ka 15-19 akɔɔr bïk wëël ë gël kënë yök agokë röt gël tënë nuɔɔr de tuanytuɛɛny ke käm cït mɛn de A, C, W, ku Y.

Thiëc. Yeŋa cïëlëu bï ya toom në wëël de gël?

Wäl ë Meningococcal ACWY acië lëu bï ya gäm kɔc:

- **lëu bïk ya liac**
- **lëu bïk naŋ kë ye wuɔ̈ɔ̈c kenë keek tënë wëël thɛɛr ëcenë keek kɔn toom wään thɛɛr de meningococcal**
- **anɔŋ kä ye wuɔ̈ɔ̈c kenë yen tënë gɛɛr de wëël ë gël cï juak thïn**
- **anɔŋ kä ŋic keek ëke yekë keek yök tënë wëël de tetanus.**

Thiëc. Yeŋö yenë wuɔ̈ɔ̈c de wäl kenë guɔ̈p?

Wuɔ̈ɔ̈c de wäl kenë guɔ̈p ee këwhile rɛɛc wën cïï rɔt ye lac looi ku alëu bï raan cɔk kääc piɔu ka bï raan cɔk thou të këc yen ye lac luɔi yïlac. arilic apɛi bï naŋ këdët peei loi rɔt të cenë raan toom në wëël de gël. Akïïm ye wɛl ke gël tuɔɔm në kɔc gup aye tɔu ëke cï keek ŋiëc piɔ̈ɔ̈c bïk wuɔ̈ɔ̈c de wäl kenë guɔ̈p ya ŋiëc mac.

Thiëc. Tɔ wɛl ke gël ëke pieth wudë?

Wɛɛl ke gël në Australia aye tɔ ëke piɛth areet. Aye kɔn tëëk në thëm rilic apɛi de pial ë guɔ̈p yic të ŋoot kek ëke këc kɔn gam në Akutnhom ye Wal mac (Therapeutic Goods Administration – TGA). Akut de TGA ëyadëŋ ee piath de wɛl ke gël biɔ̈ɔ̈k të cenë keek luɔɔi.

Thiëc. Yeŋö tɔu në wëël de meningococcal ACWY yic?

Wëël de gël anɔŋic trometamol, sucrose, sodium chloride, sodium acetate, ku water. Kee käkë aye keek mat thïn në ciin thiin koor yiic ago wëël ë gël kuɔny bï ŋiëc luui apieth bïk tɔ̈ɔ̈u në kaam bäär yic.

Thiëc. këc mɛnhdiɛ yök wënthɛɛr në wëël de gël ë tuany ë käm (meningococcal ACWY)? Ye kë piɛth bï bɛɛr yök ëyadëŋ?

Wëël de gël ë tuany ë käm (meningococcal ACWY) aye gäm mïth nɔŋ pɛi kaa 12 lɔn ë jɔɔkë yen në Pɛɛi de Dhorou 2018 yic. Mɛnhdu aleu bï naŋ wëël ë meningococcal C thɛɛr. Yen wëël ë gël ë tuany ë meningococcal C ë rot gël.

Në bɛ̈i kɔ̈k yiic, ke wëël ye juak në wëël de gël de mïth kɔ̈ɔ̈th aye keek gam. Wëël ë gël de ACWY kënë ee kɔc gël gup tënë tuany ë meningococcal C, ku jɔl ya A, W, ku Y.

Kɔc kɔ̈k ke mïth nɔŋ tuanytuɛɛny kɔ̈k (cït mɛn de atak ka kä niɔp në guɔ̈pic) alëu bïk ya tɔu ëke cï mat në ye wëël kënë yic wënthɛɛr. Na ye yeen, ka yï thiëc akïmdun ë GP ka raan ŋic käŋ bï yen tïŋ mɛn kɔɔrë mɛnhdu wëël dët.

Thiëc. Yeŋa dët peei lëu bï ya toom në wëël de gël?

Wëël de gël kënë aye gam tënë:

- **kɔc cath në ɣän wën nɔŋic tuany dït de meningococcal, cït mɛn de Hajj**
- **kɔc kɔ̈k lui, cït mɛn de kɔc lui në Lab de käm yiic**
- **kɔc nɔŋ tuanytuɛɛny kɔ̈k, cï mɛn de kɔc nɔŋ atak.**

Thiëc. Ye kärɛc ŋö kek ye yök në wëël de gël ë tuany meningococcal ACWY yic?

Kärɛc ye keek yök thïn aye lac lik. Aalëu bïk mɛt thïn në kä cït mɛn de:

- **atuɔ̈c/alëëth**
- **aɣarnhom/akuemnhom**
- **miök/noor**
- **arɛɛm, thiɛth de guɔ̈p, ka abuɔ̈ɔ̈t tëwën cenë wäl tuɔɔm thïn.**

Kärɛc käkë aye guɔ jäl thïn në kaam de nïn kaa 2–3 yiic. Kärɛc ye keek yök thïn acïï röt ye lac looi në thɛɛr juëc yiic.

Na kɔɔr wël juëc kɔ̈k baŋë kärɛc ye keek yök thïn, ke yï nem health.nsw.gov.au/schoolvaccination ku tïŋ baŋë Wël ke Wɛl ye keek dek (Consumer Medicine Information – CMI).

Na tɔ̈u ke yï cï riɔ̈ɔ̈c në kärɛc lëu bïk ya bɛ̈nbei thïn, ka yï yuɔ̈pë Akimdun de GP. Keek alëu bïk gɛɛr de kë cë kek yök ya luel tënë akutnhom de pial ë guɔ̈p de kɔc ëbɛ̈n.

Thiëc. Ɣɛn lëu bayök në awarak cï keek tɔ̈ɔ̈u ke wɛl ke gël de mɛnhdië?

Awarak ke mɛnhdu ke gël ë tuany abï keek ya mat në awarak cï keek tɔ̈ɔ̈u ke wɛl ke gël yiic (Australian Immunisation Register – AIR).

Amïdhiëëth aalëu bïk wël cï tɔ̈ɔ̈u ke Wëël de Gël ë Mïth ya yök agut cï meth run kaa 14 kɔn döötˈ Mïth ke thukul nɔŋ run ke 14 lɔtueŋ aalëu bïk wëlkeen cï keek tɔ̈ɔ̈u ya thiëëc. Yïn alëu ba yök tënë:

- **tënë account-duun de Medicare de aliiric tɔ̈ në my.gov.au**
- **të bï yïn luui në Medicare Express Plus App: servicesaustralia.gov.au/express-plus-mobile-apps**
- **në cɔ̈t bï yïn telepun de thiëc tënë Akut de AIR yuɔ̈pic në 1800 653 809.**